

www.hzt.hr
www.otrovno.com

SPRJEČAVANJE NESREĆA S KEMIČALIJAMA

Uloga zakonodavstva i edukacije

Saša Đurašević

sveučilišni magistar toksikologije

sasa.durasevic@hzt.hr

HZTA
Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping
Croatian Institute for Toxicology and Antidoping

NESREĆE S KEMIČALIJAMA

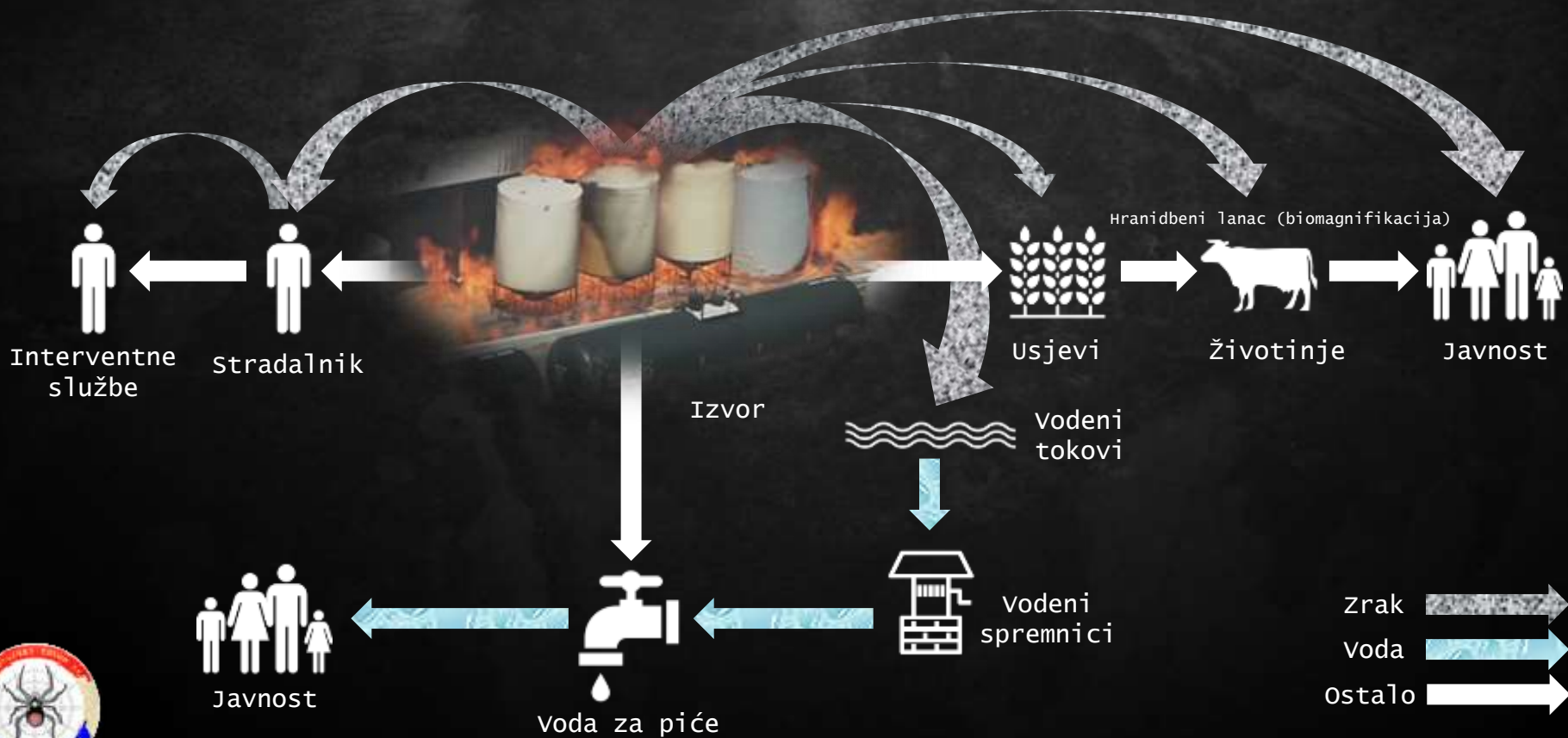
Nehotično ispuštanje štetne tvari tijekom proizvodnje, prijevoza skladištenja, rukovanja, ili odlaganja.

C.I.O.S.

Zagreb, 14. travnja 2014.

NESREĆE S KEMIČALIJAMA

UZROCI NESREĆA

Većina nesreća s kemikalijama rezultat je ljudske greške...

Čuvanje i pakiranje	...
Zaštita oči i lica	Za zaštitu od prskanja, nositi zaštitne naočale (HRN EN 180) i/ili štitič koje dobro prilegnu uz lice.
Zaštita kože	Nositi zaštitne rukavice otporne na kemikalije (HRN EN 374) od najsitnije gume. Debljina rukavica 2 0,5 mm, vrijeme prodiranja 480 min, razina zaštite: kategorija 6.
Zaštita ruku	Zaštitna radna odjeća dugih rukavica i nogavica (HRN EN 14605) i prikladna zatvorena obuća (HRN EN 13632).
Zaštita tijela	Pri normalnoj i propisanoj uporabi proizvoda, nije potrebna. Osigurati dobru ventilaciju. U slučaju nedovoljne ventilacije ili nastajanja maglice, aerosola i prekoračenja GVI nositi zaštitnu masku za cijelo lice (HRN EN 136) s plinskim filtrom (HRN EN 14387) s oznakom B (sive boje) i E (žute boje) ili kombiniranim filtrom (HRN EN 14387) sa zaštitnim faktorom 400 ili samostalno uređaj za disanje s otvorenim krugom sa stlačenim zrakom (HRN EN 137) sa zaštitnim faktorom 2000.
Zaštita dišnog sustava	...
Toplinjska opasnost	Nema podataka.

Nema podataka	
ODJELJAK 10: STABILNOST/ REAKTIVNOST	
10.1 Reaktivnost	Korozivna za metale, izbjegavati dodir s inkompatibilnim materijalima navedenima u odjeljku 10.5.
10.2 Kemijska stabilnost	Pri propisanim uvjetima skladištenja i uporabe stabilan.
10.3 Mogućnost opasnih reakcija	Opasne reakcije s inkompatibilnim materijalima iz odjeljka 10.5, mogu uzrokovati nastanak vodika, toksičnih produkata ili velike količine topline.
10.4 Uvjeti koje treba izbjegavati	Zegrijavanje.
10.5 Inkompatibilni materijali	Jake kiseline, lužine, metali, metalni oksidi, amini, karbonati, cianidi.
10.6 Opasni proizvodi	Kor: klorovodik, vodik.

...najčešća greška je nepridržavanje sigurnosnih propisa.

UZROCI NESREĆA

Ako zaposlenici nisu prošli ispravnu obuku, nesreće su češće.

Usprkos mjerama kontrole kvalitete, neće svi propusti biti zamijećeni. Mnoge su kontrolne mjere u nadležnosti zaposlenika.

Oprema/materijali nisu postavljeni/održavani prema uputama proizvođača i pravilima struke.

U prijevozu su kemikalije najizloženije okolišnim uvjetima i nestručnom rukovanju.

Uvijek su moguće i tehničke greške u procesima. Zaposlenici moraju biti dobro izučeni kako postupati ako nešto pođe po krivu, kako bi se situacija riješila prije nego što izmakne kontroli.

PRIMJERI NESREĆA

- SLUČAJ: Tvornici mesa i mesnih prerađevina Dr. Škobić.
- LOKACIJA, DATUM: Samobor, 25. studenog 2007.
- KEMIKALIJA: Amonijak.
- UZROK: Prskanje ukapljenog amonijaka iz kućišta pumpe.
- ISHOD: Radnik i policajac ozlijeđeni. Potencijalna evakuacija većeg broja ljudi.

PRIMJERI NESREĆA

- SLUČAJ: Karlovačka pivovara.
- LOKACIJA, DATUM: Karlovac, 23. veljače 2007.
- KEMIKALIJA: Ugljikov dioksid.
- UZROK: Propust u održavanju i nadgledanju odvodne cijevi.
- ISHOD: Jedna osoba smrtno stradala.

PRIMJERI NESREĆA

- SLUČAJ: Portun Ferrum.
- LOKACIJA, DATUM: Zagreb, 18. rujna 2010.
- KEMIKALIJA: Kanalizacijski plinovi (H_2S , CO_2 , CH_3 , NH_3).
- UZROK: Propust prilikom ugradnje ventilacijskog sustava.
- ISHOD: Dvojica radnika smrtno stradala; jedan ozlijeđen.

PRIMJERI NESREĆA

- SLUČAJ: Saponia.
- LOKACIJA, DATUM: Krapina, 18. rujna 2014.
- KEMIKALIJA: Dušična kiselina.
- UZROK: Sudar kamiona i vlaka.
- ISHOD: Bez ozlijeđenih, ali uz materijalnu štetu.

PRIMJERI NESREĆA

- SLUČAJ: Terme Tuhelj.
- LOKACIJA, DATUM: Tuheljske Toplice, 27. veljače 2015.
- KEMIKALIJA: Klor.
- UZROK: Tehnički kvar u automatskom sustavu za doziranje.
- ISHOD: Osmero djece završilo u bolnici sa simptomima otežanog disanja.

ZAKONODAVSTVO

Zakon o kemikalijama (NN 18/13) definira obveze pravnih i fizičkih osoba:

- Uvjeti koje moraju udovoljavati za obavljanje djelatnosti s opasnim kemikalijama.
- Odobrenje MiZ za proizvodnju, stavljanje na tržište i korištenje kemikalija.
- Odobrenje MiZ za skladištenje kemikalija koje djeluju u obliku plina.
- Vođenje očevidnika o proizvodnji i uvozu/unosu opasnih kemikalija.
- Sigurnosno-tehnički list (sukladan Uredbi REACH; razvrstavanje sukladno Uredbi CLP).
- Upute za sigurno postupanje.
- Upozoravanje korisnika na opasna svojstva kemikalija koje stavljaju na tržište.
- Zamjena opasnih kemikalija manje opasnima (ako je to moguće).
- Oblik građevine i opreme.
- Edukacija radnika i odgovornih osoba.
- Zdravstvena sposobnost radnika.
- Mjere zaštite koje se moraju provoditi.
- Oprema za pružanje prve pomoći i dekontaminaciju.
- Ispitni laboratoriji ili ugovor s laboratorijem za kontrolu kakvoće kemikalija.

DOKUMENTACIJA

Temeljem Zakona o kemikalijama:

- Sigurnosno-tehnički list.
- Uputa za rad s opasnim kemikalijama.

Temeljem Zakona o zaštiti okoliša i Uredbe o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari:

- Izvješće o sigurnosti.
- Unutarnji plan.

Temeljem zakonodavstva iz nadležnosti DUZS-a:

- Vanjski plan.
- Operativni plan zaštite i spašavanja.
- Planovi zaštite i spašavanja JLP(R)S.

EDUKACIJA

- Opći podaci o kemikalijama (opasna svojstva i obilježavanje).
- *Toksikokinetika**, akutni i kronični učinci.
- Putevi ulaska kemikalija u organizam čovjeka i apsorpcija.
- Sprječavanje apsorpcije i drugih štetnih učinaka kemikalija.
- Pravilno rukovanje kemikalijama i mjere zaštite ljudi i okoliša.
- Dekontaminacija, prva pomoć i zbrinjavanje.
- Obveze i prava radnika temeljem Zakona o kemikalijama.
- *Usvajanje Europskih propisa i nacionalnog zakonodavstva.**

*Odgovorne osobe

Hvala na pažnji!

